החל הגיוס לשרות־ההתנדבות הלאומי

אלה תחנות הגיוס לאיזוריהן בירושלים

אזור 1: העיר העתיקה
בית־חולים „משגב לדך"
בימים א—ב 10—11 בספטמבר, בשעות 2—8 אחה"צ.

אזור 2: רמת רחל
בית הספר
יום ב׳ 11 בספט. בשעות 5—10 אחה"צ

אזור 3: ארנונה, תלפיות, שכון תלפיות, משק הפועלות
בית הכנסת בתלפיות
ביום ג׳ 12 בספט. ובימים א—ב 17—18 בספט. בשעות 5—10 אחה"צ.

אזור 4: מקור חיים
בית הכנסת
יום א׳ 10 בספטמבר.

אזור 5: ימין משה, מרכז מסחרי
בית הכנסת בימין משה
ביום א׳ 10 בספט. ויום א׳ 17 בספט.

אזור 6: קרית שמואל, דרך עזה, טלביה
בית הכנסת בקרית שמואל
בימים ב—ג 11—12 בספט. ובימים ב—ג 18—19 בספט.

אזור 7: רחביה
1) בית המכינות של הגמנסיה רחביה
2) בית הכנסת חורב רח׳ אבן גבירול

אזור 8: שערי חסד, נחלת אחים, נחלת צדוק
בי"ס לבנות אהל משה.

אזור 9: מחנה יהודה, מזכרת משה, נחלת ציון, אוהל משה, סכת שלום, ארץ יוסף, שערי רחמים, שבט צדק, זכרון טוביה
ישיבת בית אהרן.

אזור 10: נוה בצלאל, רטיסבון, משכנות, כנסת, נוה שלום בצלאל
מועדון „מנורה".

אזור 11: נחלת שבעה, רח׳ המלך ג׳ורג׳, רח׳ בן־יהודה, רח׳ יפו עד מחנה יהודה, רח׳ סט׳ פאול, מלי־סנדה, המלכה מרי, מרדכי בן־הלל
בית־ספר לבנות ג׳.

אזור 12: בית וגן, יפה נוף
בית הכנסת, בית וגן
יום א׳ 10 בספט. בשעות 5—10 אחה"צ

אזור 13: בית הכרם, שכ׳ הפועלים
סמינר בית־הכרם
בימים א—ב 17—18 בספט. בשעות 5 עד 10 אחה"צ

אזור 15: גבעת שאול, בית יתומים עץ חיים, שכ׳ הפועמ"ז, בית חנוך עורים
בית הועד בקרית משה
בימים ב—ג 11—12 בספט. בשעות 5 עד 10 אחה"צ.

אזור 15: גבעת שאול, בית יתומים דיסקין
בית הכנסת בגבעת שאול
בימים ג—ד 19—20.

אזור 16: מקור ברוך, רח׳ מנחם, רש"י, יוסיפון, שפת אמת, תחכמוני, הטורים, אלסנדרי, רשב"ם, דון יוסף הנשיא, יהודה המכבי, החשמונאים, בר־כוכבא, מושב זקנים הספרדי, רוחמה
בי"ס תחכמוני

אזור 17: כרם אברהם, תל־ארזה וסנהדריה
בית ספר שפיצר.

אזור 18: גאולה, אחוה, שכ׳ הבוכרים, יגיע כפים
1) „תבונה" המרכזית
2) בית יונה בורוכוב רח׳ מאה שערים

אזור 19: זכרון משה, שכ׳ כרם, רח׳ ישעיהו, פרס, דוד ילין, מיכאל פינס, חפץ חיים, אדלר, רח׳ צ׳נסלור
1) בי"ס למל
2) בית יעקב רוחמה רח׳ דוד ילין, בית שפרן.

אזור 20: בית ישראל הישנה
בית הכנסת

אזור 21: בית ישראל החדשה
תחנת הנוטרים על יד טפת חלב.

אזור 22: מאה שערים
משרד צעירי אגודת ישראל בית יעקב הישן על יד משרדי ועד העיר האשכנזי

אזור 23: רח׳ הנביאים, החבשים והסביבה, בית העולים, רח׳ סט׳ ג׳ורג׳
1) בית הפועל המזרחי
2) בית העולים החדש מול בי"ח האנגלי, ברח׳ הנביאים מס׳ 4.

אזור 24: צפון רח׳ יפו, רח׳ הסולל, רח׳ הרב קוק
בית־ספר לבנים

אזור 25: צפון ים־המלח

אזור 26: דרום ים־המלח

אזור 27: נוה־יעקב—עטרות

אזור 28: מוצא עלית, מוצא תחתית, ארזה

אזור 29: קרית ענבים, מעלה החמשה, החוצב

אזור 30: חר־טוב, תחנות השאיבה, לטרון, שער הגיא, סריס

אנשים הנמצאים מחוץ למקום מגוריהם או שאינם בטוחים באיזור שהם משתייכים לו — יכולים להרשם בשתי התחנות המרכזיות.

תחנה מרכזית מס׳ 1:
בית־הספר לבנים בי"ח (אליאנס).

תחנה מרכזית מס׳ 2:
בית־החולים הישן של „הדסה", ברחוב הנביאים.

שתי התחנות המרכזיות פתוחות בכל שעות היום, משעה 7 בבוקר עד 10 בערב.

הבעיות הסוציאליות של הישוב בשעת החירום

ביום החמישי, כ"ג באלול, (7.9.39), התכנסה בירושלים, עפ"י הזמנת המחלקה הסוציאלית של הועד הלאומי, המועצה הסוציאלית הארצית, לשם דיון בבעיות הסוציאליות החמורות של שעת חירום זו. נוכחו חברי הנהלת הועד הלאומי, הגב׳ הנריטה סולד, הרב מ. אוסטרובסקי ומר א. אלטלית, באי־כח המחלקה הסוציאלית המרכזית, ב"כ הקהלות ירושלים וחיפה, הלשכה הסוציאלית של הועד הלאומי למען עולי גרמניה ואוסטריה בתל אביב, חבר המועצות המקומיות והמרכז החקלאי, וב"כ ארגוני הנשים ה. נ. צ., א. א. ע. ומועצת הפועלות, וה. נ. מזרחי.

הרב מ. אוסטרובסקי, שפתח את האספה, תיאר בראשית דבריו את מבנה העבודה הסוציאלית בכנסת ישראל ויסודותיה, מקורות ההכנסה שהם בראש וכראשונה ממסי החובה של הקהלות והעיריות, מסים חפשיים כמו „הכרטיס הכחול", תמיכה מרכזית לטובת הטיפול הסוציאלי בעולים וכדו׳. הוא גם מסר על המצב בעבודה הסוציאלית בתל אביב, המתקדמת והולכת, הודות למזיגת הקהלה ועירית תל אביב. בין השאר הוא הודיע, כי גם המו"מ בין הועד הלאומי לבין העיריה על העברת הטיפול הסוציאלי בעולים לרשות העיריה, כמקובל בכל הערים והמושבות בארץ, מתקדם אף הוא, ויש לקוות, כי הדבר יצא אל הפועל בקרוב. הרב אוסטרובסקי התעכב ביחוד בשאלת הפליטים וצרכיהם המרובים, וכאן הוא מסר פרטים על המו"מ שהתנהל בין הועד הלאומי לבין הסוכנות היהודית לספוק האמצעים למטרה זו, וגם על מאמצי הועה"ל כלפי הקונגרס.

לאחר מסירת כמה פרטים וידיעות על פעולותיה של המחלקה הסוציאלית של הועד הלאומי בזמן האחרון עבר הרב אוסטרובסקי לדון בבעיות הסוציאליות שהזמן גרמן. בתארו את מצבן הכספי של הלשכות לעזרה סוציאלית, בערים ובמושבות, שהיה קשה למדי גם מקודם לכן, הנה עתה הן הועמדו בפני מצב הקשה פי כמה. ההכנסות פוחתות והתביעות והצרכים עולים ורבים. דרושים אמצעים ומאמצים מרובים כדי לספק לקהל הנצרכים לפחות את העזרה המינימלית. שאלת המזון למען הנצרכים היא החמורה ביותר. מצב מוסדות העזרה והמפעלים הסוציאליים בכל רע. הפסקת מתן מזון בהקפה פגעה בכל, בנצרך חפרט וברשת המוסדות. למוסדות ילדים, מושבי זקנים וכו׳ וכו׳, שקופותיהן ריקות, קשה לקבל כיום את המזון החיוני ביותר. השאלות שלפנינו הן השגת האמצעים הדרושים והתאמת העבודה והכחות לשעת החירום.

הגב׳ הנריטה סולד עמדה על שלש הנקודות העיקריות שבעבודה הסוציאלית כיום והן: אמצעים, כחות וארגון. שום פתרון לא יושג כל עוד לא יהיו האמצעים. אך גם במקרה שאלה יושגו לא נתגבר על המצב אלא אם כן העבודה תאורגן כראוי, ויאורגנו גם כחות עבודה — מקצועיים ומתנדבים, שישמשו בשרות הלאומי בשטח העבודה הסוציאלית. הלשכות הסוציאליות תדאגנה, כל אחת לתושביה היא, ועל הועד הלאומי לדאוג למצב בנקודות הקטנות שאין בהן עדיין ארגון סוציאלי. יש לברר אם אפשרי להשיג כספים בארץ, מהכנסות קרן היסוד, או שעלינו לפנות ישרות לגולה. ההזנה הוא הדבר הראשון הטעון פתרון. יש לגיים ולחנך בכל מקום כחות מתנדבים. הועד הלאומי ישמש מרכז להספקת אמצעים ממקורות מרכזיים שעליו יהא לגלות, הוא ידריך את המקומות בשמוש בכסף ובכחות המתנדבים. בהמשך דבריה עמדה הגב׳ סולד על הצורך ליצור, בעיקר בערים, את המועצות הסוציאליות המקומיות, שבהן ישתתפו באי־כח כל המוסדות והמפעלים הסוציאליים שבמקום, דבר שהוא בתכנית הפעולה הסוציאלית של הועד הלאומי מיום ארגון העבודה בכנסת ישראל.

בוכוחים שבהם השתתפו הגב׳ ב. הירש, ד"ר ד. כצנלסון, הגב׳ ש. אשבל, הגב׳ ז. טברסקי, ד"ר י. מהון, ה׳ ש. שטמפר, הגב׳ ס. וורונסקי, הגב׳ סמילנסקי, מר חקלאי, הגב׳ א. קפלן וד"ר פ. אולנדורף, ניתן ביטוי למצב השורר כיום בלשכות הסוציאליות ובמוסדות העזרה. צוין כי אם לא יבוא שנוי מהיר—שוב לא תוכלנה העובדות הסוציאליות לעמוד בפני זעם קהל הנצרכים, כי על כן חסרות הלשכות את האמצעים המינימליים ביותר לספוק צרכי השעה. רבים עמדו על נקודות התורפה שבעבודתנו הסוציאלית והוצעו הצעות לתקון המצב. היו שהתאוננו על יחסה של הסוכנות היהודית לרשת הסוציאלית של כנסת ישראל שלא נעזרה אפילו בטפול הסוציאלי בהמוני הפליטים. בהתמרמרות צוינה העובדה על שנמצאים כאלה החושבים את העליה הזאת לבלתי פרודוקטיבית. ובצדק נשאלה השאלה באספה — מהו בנין הארץ אם לא עלית גברים ונשים בעלי משפחות והטפול בהם, והדאגה לכל העולים כמו גם לדור הצעיר ולחלשים והנחשלים מהמבוגרים שלא יהפכו לאינוואלידים ונצרכים כרוניים אלא שיהיו לתועלת לעצמם, לחברה ולתנועה.

בהצעותיהם לארגון הפעולה הסוציאלית בשעת חרום זו עמדו המשתתפים בוכוחים על הצורך ליצור ועדה סוציאלית מרכזית, והובעה המשאלה, שהגב׳ הנריטה סולד תעמוד בראשה. צויין כי תכנית הפעולה צריכה להקיף את כל ענפי העבודה הסוציאלית; בעיר ובכפר, בלשכות הרשמיות של הקהלות והעיריות ובמוסדות והמפעלים של החברות והארגונים. כן הוצעו הצעות על פניה לגולה, ולהנהיג מס־חרום למטרות סוציאליות שיעמוד לרשות המחלקה הסוציאלית של הועד הלאומי, ועל דרישה מאורגנת מרכזית כלפי השלטונות להקציב לטובת המפעלים הסוציאליים המרובים, אמצעים שיהיו הולמים את המצב והשעה. אחדים הציעו ליצור מנגנון של מתנדבים ומתנדבות שישמשו כ„שרות סוציאלי לאומי", ובקשר עם זה הוצע שעורכי מפקד הגיוס ידאגו להבטיח שהנרשמים יוכלו להרשם לשרות הסוציאלי המתנדב, שתפקידיו חשובים ורציניים. בשאלת המזון לנצרכים, למעוטי היכולת ולמוסדות הוצעו הצעות שיש בהן כדי להקל על הלשכות הסוציאליות ועל המוסדות והמפעלים השונים.

מר ה. יפת לאחר שהשיב על כמה מדברי המתוכחים מסר כי המחלקה הסוציאלית של הועד הלאומי באה בדברים עם ארגונים סוציאליים בינלאומיים כדי לדאוג ליצירת קשרים בין תושבי הארץ לבין בני משפחה הנמצאים בארצות שהקשרים עמהם נפסקו—הן בהמצאת ידיעות על שלום האנשים והן להבטיח עד כמה שאפשר בהעברת מכתבים ואולי במרוצת הזמן גם חבילות כסף ובגדים. כן הוא הודיע על פניתה הדחופה של המחלקה הסוציאלית למרכז הפדרציות וקפות הצדקה שבארצות הברית, שעמו עומדת המחלקה בקשרי פעולה אמיצים, לדרוש מסניפיו להחיש בהעברת תרומותיהם למוסדות החסד והעזרה ולהשתדל כי הפעם תוגדלנה התרומות יותר מתמיד.

בתארו את המצב בשדה הטפול בפליטים הוא אמר, כי הלשכות הסוציאליות של כנסת ישראל, המשמשות להם הכתבת המרכזית, הן חסרות אונים להושיט לפליטים את העזרה. הוא גם עמד על מצב העבודה במושבות, ושעתה יוחמר יותר לרגל המצב בפרדסנות.

ובציינו את מטרת האספה הוא אמר כי עיקר מטרתה לברר את המצב והאפשרויות לפעולה הדחופה, ולבחור בועדה סוציאלית לשעת חרום, ושעליה יהא גם לגלות את מקורות ההכנסה הן מהישוב עצמו, מיהדות הגולה, באמצעות הסוכנות היהודית או בידיעתה, או מהממשלה.

לבסוף סיכם הרב אוסטרובסקי את ההצעות שהוצעו באספה והן: לבחור בועדה סוציאלית לשעת חירום, בנשיאותה של מרת ה. סולד, ושחבריה ייצגו את הקהלות והערים, ושביניהם תהא גם ב"כ מועצת ארגוני הנשים; כי כמה מחברי הועדה יהיו מתושבי ירושלים למען יוכלו להתאסף בכל שעת צורך, והם יהוו ועדה מצומצמת פעילה. הועדה תתחיל בעבודתה מיד, תעבד תכנית פעולה ותגש לגיים אמצעים ע"י מו"מ עם הממשלה, הסוכנות היהודית או הגולה.

למחרת האספה נפגשו באי־כח המחלקה הסוציאלית עם הגב׳ ה. סולד, מסרו לה את מסקנות המועצה הסוציאלית וביקשוה להסכים לעמוד בראש הועדה. הגב׳ ה. סולד הישיבה, כי לרגל מצב בריאותה הרופף, אין היא יכולה, לצערה, להטיל עליה את המעמסה זאת. היא הגידה כי במשך כל שנות עבודתה לא קרה שתסרב למלא שליחות צבורית דחופה, ובפרט בעת צרה ואסון. ואם היא נאלצת הפעם שלא לקבל את ההזמנה, הרי זה רק מחמת חולשתה. היא הביעה את הוקרתה ותודתה על הכבוד שהנחילו לה והבטיחה את נכונותה לסייע למחלקה הסוציאלית ולועדה שתבחר בכל אשר תוכל. בארתה פגישה עם הגב׳ סולד עובדה הצעה על הרכב הועדה הסוציאלית לשעת חירום והיא תובא לאשור לפני הנהלת הועד הלאומי ובימים אלה תתחיל בעבודתה.

מן הפעולות בירושלים

המפדה האזרחי לשעת חירום

מיד לאחר שובם של חברי הנהלת המפדה האזרחי התקיימו כמה ישיבות מוקדשות לבירור המצב שנוצר, ולעבוד תכניות מתאימות למצב.

הנהלת המפדה האזרחי באה בדברים עם חברי הנהלת הסוכנות בדבר חדוש הפעולות המשותפות לטובת הצבור האזרחי ובקרוב תפורסם תכנית העבודה של המפדה האזרחי לזמן הקרוב.

פועלי אגודת ישראל לשעת חרום

מרכז פועלי אגודת ישראל מינה ועדה מרכזית לשעת חירום, שתנהל את כל עניני התנועה ותעמוד במגע תמידי עם כל מוסדות הישוב העליונים.

הועדה לשעת חירום הוציאה כרוז לכל חברי פועלי אגודת ישראל להתגיים בגיוס הכללי, שהוכרז מטעם הישוב.

כל חברי פועלי אגודת ישראל בגיל 18 עד 50 מתנדבים לשרות הארץ הקדושה.

השלט סדר בחלוקת הנפט בירושלים

„ועדת האספקה" שליד ועד הקהלה העברית בירושלים, תוך שיתוף־פעולה מוצלח עם השלטונות וחברות הנפט השונות בירושלים, עשתה אתמול את חלוקת הנפט לתושבי העיר בסדר, ללא בהלת אגירה ותוך שביעות רצון הצבור. העיר חולקה לאיזורים־איזורים, ולכל איזור נשלחו עגלות־נפט בלוית משמרות של שוטר בריטי, נוטר יהודי ושני סדרנים מטעם ועדת־האספקה. לכל דירה ניתנו שני גאלונים נפט (חצי פח) והתושבים לא נזקקו לעמידה בתור, משך שעות ארוכות, תחת קרני השמש הלוהטות. הנפט חולק מבית לבית, תוך שמירה קפדנית בפני אגירה. ברחובות לא חולק כל נפט. גם בחנויות המכולת חולק נפט בשביל הצרכנים של כל חנות וחנות.

„ועדת האספקה" מקוה, שעל ידי פעולה זו תצליח לדכא את הספסרות בנפט ואגירה מופרזת. חלוקת הנפט בצורה זו תמשך כל הזמן עד עבור ימי החירום. ייתכן, שבמשך הימים הבאים תוגדל מכסת הנפט לכל דירה: הדבר תלוי בכמות הנפט שתתקבל בירושלים.

גם באיזורים הערבים של העיר חולק נפט באותו אופן.

להתגוננות מפני גאזים והתקפות־אויר בירושלים

הועדה להתגוננות מפני גזים והתקפות אויר שע"י ועד הקהלה ניגשת לסדר בימים הקרובים תערוכה של מוצגים על דרכי ההתגוננות מפני התקפות גזים ואויר.

הועדה הזאת אשר מטרתה להכין את הצבור היהודי בירושלים להתגוננות פאסיבית מפני התקפות אויר עבדה מתוך שתוף עם הועדה שנתמנתה ע"י הממשלה ושבה משתתפים אחדים מחבריה. בעזרתה ניתנה האפשרות לחמשים איש להשתתף בקורסים אשר נערכו ע"י מיור ספארק, היועץ מטעם הממשלה. על ידה נתחלקו בבתים 10.000 חוברות „עצה לקהל" בעברית שהוצאו ע"י השלטונות.

במשך הזמן עיבדה הועדה תכנית לחלוקת העיר לאזורים, סדרה קורסים למהנדסים לשם הדרכת הקהל בסדור מקלטים בבתים ובחוצות, קורס הכנה לעזרה ראשונה לנפגעים מהתקפות אויר, וכן מכינה קורסים למפקחים ובאה בדברים עם המקורות המתאימים לשם הספקת מסכות גז לתושבי ירושלים. כמו"כ באה במגע עם אגודת מכבי אש המתנדבים בירושלים.

כל הפעולות האלה נעשות בהתיעצות עם היועץ מטעם הנהלת הסוכנות לעניני התגוננות מפני גזים והתקפות אויר.

חבר המפקחים ויתר האנשים אשר יהיו דרושים לשרות ההתגוננות, יבחרו מבין המגויסים בגיוס אשר הוכרז עליו מטעם הנהלת הסוכנות.

משרד הועדה נמצא בבנין הסולל, על יד משרדי כופר הישוב, ופתוח משעה 7 — 6 בערב.

Jewish Historical Press (www.jpress.org.il) Brought to you by: The National Library of Israel and Tel Aviv University